

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ В ЗДО

I. Загальні відомості про заняття

Дата проведення, ЗДО, група, прізвище, ім'я та по батькові вихователя, предмет, кількість дітей за списком, кількість присутніх, порядковий номер заняття за планом, де проводиться (у групі; актовій, спортивній залі; логопедичному кабінеті тощо).

Обстановка в групі: чистота, освітленість, провітрювання, готовність дітей до заняття. Організація уваги і готовності дітей до роботи. Тривалість організаційного етапу. Тема і мета заняття.

II. Тип і структура заняття

Доцільність вибору типу і структури стосовно теми і дидактичної мети заняття.

Послідовність окремих етапів заняття. Усвідомлення дітьми виконаних завдань.

Ліквідація виявлених недоліків. Оцінювання знань, умінь і навичок дітей. Розподіл часу на занятті. Підбиття підсумків і завершення заняття. Своєчасність застосування ігрових моментів, фізпауз.

III. Зміст заняття

Тема заняття та його відповідність змісту навчальної програми. Актуалізація і корекція опорних понять. Зв'язок із попереднім матеріалом, життям і досвідом дітей. Ефективність використання наочності; проблемність навчання; організація активного мислення. Ефективність методів і прийомів закріплення знань, організація колективних та індивідуальних форм роботи, у тому числі з дітьми із високим і низьким рівнем навчальної мотивації. Актуалізація почуттів і опорних знань.

Ефективність сприйняття й усвідомленості, рівень засвоєння нового матеріалу дітьми.

IV. Принципи, методи і прийоми навчання на занятті

Які принципи, методи і прийоми застосовував вихователь на занятті? (Можна принципи в таблиці: загальнодидактичні, загально-методичні, частково методичні, спеціальні)

Чи відповідали вони змісту навчального матеріалу, меті і завданням заняття та віковим особливостям дітей?

Як дотримувався вихователь головних вимог до заняття (виховних, дидактичних, психологічних, санітарно-гігієнічних)?

Як здійснювались на занятті дидактичні принципи?

Взаємозв'язок репродуктивної і творчої активності й пізнавальної самостійності дітей на занятті.

Як розвивалися на уроці спостережливість і логічне мислення дітей?

Чи використовувалися прийоми порівняння, протиставлення, узагальнення й систематизації?

Як формувалися в дітей уміння вчитися, використовувати наукову інформацію? Прийоми забезпечення зворотного зв'язку для керування процесом засвоєння. Формування в дітей пізнавального інтересу, оцінно-контрольних суджень, навичок самоконтролю.

Оцінювання знань дітей. Чи було здійснено індивідуалізацію та диференціацію навчальних завдань?

V. Поведінка дітей на занятті

Якою мірою діти залучені до активної розумово-пізнавальної праці? Спрямованість і сконцентрованість їхньої уваги. Дисципліна дітей на різних етапах заняття й методи та

прийоми реагування вихователя на випадки порушення її. Ставлення дітей до вихователя. Прояви організаційної й пізнавальної самостійності дітей.

VI. Поведінка вихователя на занятті

Уміння володіти увагою дітей, організовувати їхню роботу, підвищувати активність, інтерес, увагу, тримати дисципліну, враховувати індивідуальні особливості кожного вихованця.

Стиль і тон у роботі (жвавий, рішучий, повільний, байдужий). Педагогічний такт. Спостережливість, вдумливість, витримка, винахідливість, емоційність.

Зовнішній вигляд. Культура мовлення, поза, міміка, жестикуляція, охайність. Чи користується авторитетом у дітей?

VII. Висновки і пропозиції

Досягнення мети. Виконання плану заняття. Обсяг і якість знань дітей. Виховне, освітнє і розвивальне значення заняття. Що цінного із цього заняття можна взяти для себе або рекомендувати для впровадження в практику інших колег? Поради вихователю, як закріпити й удосконалити позитивні моменти заняття чи подолати недоліки.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ

1. Загальна психологічна спрямованість заняття:

- мотивація діяльності педагога й дітей на занятті (за обов'язком, за інтересом, за традицією спільної діяльності);
- інтерес вихователя й дітей (до змісту, методів і форм).

2. Реалізація ідей розвиваючого навчання:

- як здійснювалась робота щодо формування активності, самостійності й творчості;
- які засоби використовував педагог для постійного переходу від навчання до самонавчання.

3. Організація пізнавальної діяльності на занятті:

- чи були установки на сприймання, запам'ятовування і роздуми (що сприйняти, що вивчити, що обговорити);
- як вихователь домагався цілісного й свідомого, осмисленого сприйняття навчального матеріалу (поставив мету, спрямував усвідомленість в одне русло, застосував цілісний підхід, наочність, образність тощо);
- як організував увагу (як спрямовував, як переключав, що робив під час відволікання, як домагався стійкості);
- як розвивав пам'ять дітей (які види діяльності організовував, як націлював на запам'ятовування, збереження і відтворення, як добирав інформацію для запам'ятовування, скільки і як повторював, як перевіряв);
- як розвивав мислення дітей, використовуючи порівняння, зіставлення, аналіз, синтез, класифікацію, систематизацію, генералізацію;
- як працював із поняттями, аргументами;
- як розвивав творчу уяву.

4. Формування вмінь і навичок дітей:

- як формував загально навчальні вміння й навички;
- як вироблялися спеціальні вміння й навички;
- які практикував види вправ і як вони сприяли тренуванню умінь і навичок;
- яку роль відіграють вказівки, інструкції, алгоритми, зразки під час формування умінь і навичок;

- чи раціонально використав час для формування вмінь і навичок

5. Розвиток емоційно-вольової сфери дітей:

- які емоції дітей переважають на занятті;
- які засоби корекції емоцій використав вихователь на занятті;
- чи враховує педагог на занятті індивідуальні особливості й стан дитини;
- що робить для активізації вольової сфери у дітей;
- чи помічає дітей з агресивним і депресивним станом.

5. Психологічна саморегуляція вихователя на занятті:

- яке творче самопочуття вихователя на занятті;
- який контакт з дітьми;
- як реагує вихователь на аналіз заняття.

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ

1. Які форми співпраці педагог використовує на занятті.
2. Які стосунки між педагогом і дітьми на занятті (доброзичливі, натягнуті, напружені, врівноважені, штучні, стримані, непевні, агресивні, депресивні тощо);
3. Як виконують діти доручення або вказівки вихователя (нервово, спокійно, щиро, насильно, байдуже, ввічливо-коректно);
4. Як спілкуються діти між собою на занятті. Чи допомагають один одному. Чи захищають один одного.
5. Хто з дітей займається випереджувальним навчанням. Що вивчив наперед. Яку мету під час цього прагне досягти.
6. Що особливо сподобалось дітям на занятті.
7. Чи дістали діти задоволення від заняття. А від чого вони із задоволенням відмовилися б.
8. Який педагогічний такт вихователя. Чи завжди педагог на занятті ввічливий, тактовний, доброзичливий. Якщо не завжди, то чому.
9. Як інакше хотіли б діти побудувати стосунки з вихователем.
10. Які скарги має вихователь на дітей. Що хотів би змінити у стосунках із дітьми.

АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ З ПОЗИЦІЙ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Розвивальна мета.

Методи і прийоми. Проблемні, дослідницькі, творчі, діалогічні, колективні, ігрові.

Формування знань, умінь, навичок. Поняття, змістовне узагальнення, робота зони найближчого розвитку, від абстрактного до конкретного, укрупнення дидактичних одиниць, підвищений темп, орієнтовна основа дій.

Формування способів розумових дій.

Доцільна навчальна діяльність, узагальнення, класифікація, судження, висновки, аналіз, синтез, формування самоорганізаційних механізмів особистості, творчість, пізнавальна мотивація, вольова мотивація, самонавчання, самоствердження (Я-концепція), саморегуляція.

Принцип обліку індивідуальних особливостей. Індивідуальний підхід. Рівнева диференціація. Інші якості особистості.

АНАЛІЗ ВИХОВНИХ АСПЕКТІВ ЗАНЯТТЯ

Світоглядний напрям

Особистість вихователя (приклад), оптимізм, стосунки з людьми, ставлення до речей, до довкілля.

Навчальна праця на занятті.

Робоче місце, планування, активність, самостійність, повага до істини, старанність.

Виховання дисципліни.

Виховання дітей, дотримання порядку, відповідальність, уміння слухати, вимоги на занятті, тактовність, аргументованість. Вимоги, які ґрунтуються на: довірі, успіхові, інтересах.

Особистісний підхід на занятті.

Педагогічна любов, розуміння дітей, допомога дітей, оцінювання дітей.

АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ З ПОЗИЦІЙ ІНТЕГРАЦІЇ

Під інтеграцією ми розуміємо процес та результат поєднання окремих елементів навчання та виховання в єдину цілісну систему з метою одержання якісно нового результату дошкільної освіти. Інтегрований освітній процес пропонує впорядкування цілей навчання:

- цілі когнітивної групи (розуміння, відтворення, застосування, аналіз, синтез, оцінка);
- цілі афективної групи (вони виражаються через сприймання, інтереси, нахили, здібності тощо);
- цілі психомоторні (навички письма, мовленнєві, фізичні, трудові навички).

Особистісний підхід на занятті:

1. Знання. Цей елемент передбачає запам'ятовування та відтворення навчального матеріалу.
2. Розуміння. Означає здатність встановлювати зв'язки нового матеріалу з попередньо вивченим, вираження його в різних знакових формах, інтерпретацію, прогнозування наслідків на основі навчальних даних.
3. Застосування. Уміння використовувати вивчений матеріал у змінених умовах і нових ситуаціях.
4. Аналіз передбачає осмислення не тільки змісту навчального матеріалу, а й його внутрішньої структури.
5. Синтез. Ця категорія означає вміння комбінувати елементи знань таким чином, щоб отримати цілісне системне утворення з новою властивістю. Таке утворення може мати вигляд повідомлення, схеми, моделі, алгоритму.
6. Оцінка. Ця категорія навчальних цілей передбачає: 1) формування вміння оцінювати значення певного матеріалу для визначеної мети; 2) заснування суджень і умовиводів дитини на чітко визначених критеріях; 3) оцінку дитиною логіки побудови навчального матеріалу у вигляді наочно-зорового завдання.